

væsentlig stride mod den høitærede Indenrigsministers Anskuffelse; men det strider jo, ogsaa mod de Tanker, og Anskuffelser, som Udvalget har sluttet sig til, og som det høitærede Landsting ved 2den Behandling gjorde til sine, og jeg skal derfor henstille, om det virkelig vilde være rigtigt nu at forlade denne Anskuffelse. Det er yttiet fra en læret Sælers (Rasmussen) Side, at Udvalget var veget tilbage fra sine egne Anskuffelser, saaledes som disse sevede ved 2den Behandling. Dette sigter naturligvis til § 4, forsaavidt vi nemlig have foreslaaet at med Hensyn til tidligere haanede Parceller skal der være Udgang til at faae Spørgsmaal om deres fæstetligt afgjort ved Domstolene og overhovedet til Spørgsmaalet om den saakaldte tilbagevirkende Kraft. Ved at modtage Udvalgets Vædringsforslag gjorde jeg i saag Henseende Rede for Udvalgets Anskuffelse. Vi tro ikke at have indført en Regel, der i det Hele kan siges at være mildere, men vi have, efter at der her i Salen var udtalt en Tvivl, om der virkelig allerede nu paahvilede saadanne Parceller fæstetligt, troet, at vi meget godt kunde overlade Afgjørelsen af dette Spørgsmaal til Domstolene, og vi tro, at Sagen i Virkeligheden derved tværtimod stilles strengere for Godseteren; thi saalænge vor tidligere Opfattelse af Loven i dette Punkt stod ved Magt, havde Ministeren det ganske vist i sin Haand af Hensyn til særlige Forhold at kunne undlade at anlægge Sag, medens derimod den bestemte Fordring, som nu sættes ind i Loven, om at Domstolene skulle afgjøre dette Spørgsmaal, vil gjøre det nødvendigt for Ministeren at anlægge Sag. Og det vil ikke blive ved en enkelt Sag, men en saadan end i Virkeligheden afgjør Principspørgsmaalet; thi det vide vi alle af gammel Erfaring, at i saadanne Forhold smigre de Paagjældende sig stedse med, at Sagen for deres Bedkommende har sine eiendommelige Sider og dermed staar ganske anderledes end de allerede paadømte, det vil derfor ikke blive ved een, men det vil komme til mange Sager i disse Retninger. Det er, hvad jeg har at anføre, vedrørende det foreliggende Spørgsmaal.

Jeg maa dog endnu tillade mig et Par Bemærkninger. Det 8de kongevalgte Medlem

(Fischer) har meldt sig noget sent under denne Sags Behandling. Naar der ellers foreligger Sager, der berøre Landbosforholdene, pleter han at være blandt de Første, saaledes have vi altid set ham; men denne Gang har han længe ladet vente paa sin Udtalelse, og jeg beslægger, at den, da den endelig kom, skulde have en saa særdeles retrospektiv Natur. Praktisk Betydning kunde den ikke faae, undtagen forsaavidt den skulde tjene til ganske at ruinere den stakkels Drdforey, som man fra forskjellige Sider, forekommer det mig, gjerne vil stille frem som den, der skal bære al den Ulykke, man vil byrte over paa Loven. Smidlertid maa hans Valgsprog være: Den Profit, der kom sent, er bedre end slet ingen, og jeg kan ikke negte, at det vilde være et Uheld for mig efter min Stilling i denne Sag og efter min Livsstilling, om han skulde have fortollet Drstedes Ytringer korrekt, end jeg troede at have gjort det, da jeg under forrige Behandling opvede at paaberaabe mig Drsted. Det vilde jo være umuligt, hoié Thing! at dokumentere — jeg har end ikke Drstedes Haandbog med mig — men det vil jo ikke være glemt, hvad Spørgsmaalet dreiede sig om; det var om, hvorvidt Forslaget, saaledes som vi havde stillet det, ikke allerede fuldstændigt respekterede Retsforfatningens almindelige Regler om Lovens tilbagevirkende Kraft, derved at vi sagde: Parceller ere fæstetligtige, men de Leiemaal, som bestaa i det Diebliff, Loven træder i Virksomhed, respektere vi. Drstedes Haandbog have vi nu ikke ved Haanden, men det ærede kongevalgte Medlem angav selv, at jeg havde paaberaabt mig Drsted ikke blot som Theoretiker, men ogsaa som Praktiker, og jeg tænker, at det ærede Medlem vil anerkjende Drsted som Praktiker, som praktisk Forfatter af hans Haandbog, især naar hans praktiske Udtalelse er af en senere Dato end hans Udtalelse i Haandbogen, og netop derfor var det, at jeg forrige Gang lagde saa særdeles Vægt paa den omhyggelige Udvikling, der findes i Rancellifrivelsen af 23de September 1834. Den burde det ærede kongevalgte Medlem virkelig ikke have glemt. Det maa være mig tilladt at oplæse disse saa Drd, som netop bestjæftige sig med det Spørgsmaal, om hvorvidt og